Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ad Pavlinae Doctrinae Stvdivm Adhortatio - Cod. Karlsruhe 387

Melanchthon, Philipp
Paulus <Apostel, Heiliger>

[Basileae], [1520-21]

VD16 M 2416

Plena Ervditionis Epistola Divi Pavli Ad Galatas. [Bearb.: Philipp Melanchthon]. Vuittembergae. ANNO, M.D.XX. [Druck; Text griechisch mit zahlreichen Einträgen von der Hand Melanchthons]

urn:nbn:de:bsz:31-46280

Visual Library

PLENA ERV-DITIONIS EPISTOLA DIVI PAV-LI AD GA-LATAS.

Vuittembergæ.

ANNO, M.D.XX.

IV.

1

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙ
ΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Παῦλος ἀπόςολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώ
πων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰη
σοῦ Χριςοῦ, καὶ θεοῦ πατρός, τοῦ ἐγεί — ἐγείρω + exsuscito
ραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν
ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γα
λατίας. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρός,
καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν
ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς — ἕλω + traho
ἐκ τοῦ ἐνεςῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλη — πόνηρος malignus
μα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Θαυμάζω, ὅτι οὕτως — θέλω + volo
ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς — ταχὺς + velox
ἐν χάριτι Χριςοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ
ἔςιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς — Castigatio

καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.

ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ

εὐαγγελίζηται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,

Repeticio — ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν

λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται, παρ' ὃ παρελά-

βετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πεί-

θω, ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ

ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤ-

μην. γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον

τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄν-

θρωπον. οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλα-

βον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψε-

ως Ἰησοῦ χριστοῦ. ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀνα-

στροφήν ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερ-

βολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρ-

ἀκούω i. audio

στρέφω i. verto

ὑπερβολή i. excellentia

βάλλω i. iacio

πορθέω

θουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ
ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου,
περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου
παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεός, ὁ ἀφορίσας με
ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος
αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐ-
αγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως, οὐ προσ-
ανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς ἱερο-
σόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπ-
ῆλθον εἰς ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασ-
κόν. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα
ἱστορῆσαι πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας
δεκαπέντε. ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ
μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμ-
ῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον

A iii

εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἰουδαίας, ταῖς ἐν χριστῷ. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν, ἥν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

B Επειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἱεροσόλυμα μετὰ βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ τίτον, ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. ἀλλ᾽ οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοί, ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται,

οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀ-
λήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ
δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐ-
δέν μοι διαφέρει. πρόσωπον ἀνθρώπου θεὸς οὐ
λαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέ-
θεντο, ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες, ὅτι πεπίστευ-
μαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς πέτρος
τῆς περιτομῆς. ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀπο-
στολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ
ἔθνη. καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, ἰά-
κωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦ-
λοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβα κοινω-
νίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περι-
τομήν, μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν.
ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθεν
πέτρος εἰς ἀντιόχειαν. κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀν-

τέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλ-
θεῖν τινὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθι-
εν. ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστειλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν,
φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς, καὶ συνυπεκρί-
θησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ βαρ-
νάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ' ὅτε
εἶδον, ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐ-
αγγελίου, εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων.
εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς, καὶ οὐκ ἰου-
δαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; ἡμεῖς
φύσει ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδό-
τες, ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου
ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ἡμεῖς εἰς χρι-
στὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πί-
στεως χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ
δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου, πᾶσα σάρξ.

Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω, χριστῷ συνεσταύρωμαι. ζῶ δὲ, οὐκέτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χριστός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ. εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Ὦ ἀνόητοι γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκηνε, τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ᾽ ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ᾽ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε,

ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμε-
νοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα
ἐπάθετε εἰκῆ, εἴ γε καὶ εἰκῆ. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν
ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν,
Γε ιε ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; καθὼς ἀβρα-
ὰμ ἐπίστευσε τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δι-
καιοσύνην. γινώσκετε ἄρα, ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗ-
τοί εἰσιν υἱοὶ ἀβραάμ. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφή, ὅτι
ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελί-
Γε κβ σατο τῷ ἀβραάμ. ὅτι εὐλογηθήσονται ἐν σοί
πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται
σὺν τῷ πιστῷ ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νό-
μου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν. γέγραπται γάρ,
ἐπικατάρατος πᾶς, ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι
τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται

παρὰ τῷ θεῷ, δῆλον. ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως
ζήσεται. ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ
ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. γέγραπτ-
αι γάρ, ἐπικατάρατος πᾶς, ὁ κρεμάμενος
ἐπὶ ξύλου, ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ
γένηται ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀδ-
ελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυ
ρωμένην διαθήκην, οὐδεὶς ἀθετεῖ, ἢ ἐπιδιατάσσε
ται. τῷ δὲ ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι,
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει καὶ τοῖς σπέρ
μασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, καὶ τῷ
σπέρματί σου, ὅς ἐστι χριστός. τοῦτο δὲ λέγω, διαθή
κην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς χριστόν, ὁ με-

τὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος, οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας. τῷ δὲ ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος, ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς

ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιω-
θῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παι-
δαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ
τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ: ὅσοι γὰρ ἐβαπτίσθη-
τε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ ἕλ-
λην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρ-
σεν καὶ θῆλυ. πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ ἀβραὰμ
σπέρμα ἐστὲ, καὶ κατ᾽ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Λέγω δὲ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός
ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν,
ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς
προθεσμίας τοῦ πατρός. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅτε ἦμεν
νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλω-
μένοι. ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστει-
λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός,

γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγο-
ράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. ὅτι δέ
ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον ἀββᾶ, ὁ πατήρ.
ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦλος, ἀλλ᾽ υἱός. εἰ δὲ υἱός, καὶ
κληρονόμος θεοῦ διὰ χριστοῦ. ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ
εἰδότες θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θε-
οῖς. νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑ-
πὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ
καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν
θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ
καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως
εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀ-
γὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με
ἠδικήσατε. οἴδατε δέ, ὅτι δι᾽ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. καὶ τὸν πει-

ρασμόν μου, τὸν ἐν τῇ σαρκί μου, οὐκ ἐξουθενή-
σατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ
ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν Ἰησοῦν. τίς οὖν ἦν ὁ μακα-
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἰ δυνατὸν,
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ
μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα, ἀληθεύων ὑμῖν; ζη-
λοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέ-
λουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι
ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖ-
ναί με πρὸς ὑμᾶς. τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω,
ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν. ἤθελον δὲ πα-
ρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ
νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; γέ-
γραπται γὰρ, ὅτι ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ'

ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται,
ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτι-
νά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο δια-
θῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους σινᾶ, εἰς δουλείαν γεν
νῶσα, ἥτις ἐστὶν ἄγαρ. τὸ γὰρ ἄγαρ, σινᾶ ὄρος
ἐστὶν ἐν τῇ ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν ἱερουσαλ-
ἠμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω
ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάν-
των ἡμῶν. γέγραπται γὰρ, εὐφράνθητι στεῖρα ἡ
οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅ
τι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχού
σης τὸν ἄνδρα. ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ κατὰ ἰσαὰκ ἐπ-
αγγελίας τέκνα ἐσμέν. ἀλλὰ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ
σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως
καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν
παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονο

μήσῃ ὁ ὑιὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ ὑιοῦ τῆς ἐλευθέ-
ρας, ἄρα ἀδελφοὶ οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα,
ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ χριστὸς
ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ
δουλείας ἐνέχεσθε. ἴδε ἐγὼ παῦλος λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελή-
σει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ πε-
ριτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν, ὅλον τὸν νόμον
ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ χριστοῦ, οἵτινες ἐν
νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσετε. ἡμεῖς
γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ, οὔτε περι-
τομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι'
ἀγάπης ἐνεργουμένη. ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς
ἀνέκοψε, τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, ἡ πεισμονὴ
οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ

φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ,
ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε. ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς
βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ. ἐγὼ δὲ ἀδελφοί, εἰ
περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι, ἄρα κα-
τήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ
ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς. ὑμεῖς γὰρ
ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε ἀδελφοί, μόνον μὴ τὴν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος
ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ
κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆ-
τε. λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυ-
μίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπι-
θυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ
τῆς σαρκός. ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα

μὴ ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι
ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα
τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκα-
θαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία.
ἔχθραι, ἔρις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι. διχοστασίαι.
αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ
ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖ-
πον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες, βασιλείαν
θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύ-
ματός ἐστιν, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία,
χρηστότης, ἀγαθοσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκρά-
τεια. κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ δὲ τοῦ
χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθή-
μασι, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. εἰ ζῶμεν πνεύμα-
τι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενό-
δοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλους φθο-

10

ϛ νοῦντες. Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος
ἔν τινι παραπτώματι. ὑμεῖς οἱ πνευματικοί, κα
ταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρᾳότητος
σκοπῶν σεαυτόν. μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. ἀλλήλων
τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε
τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ. Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι,
μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ. τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ
δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ
καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος γὰρ
τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. Κοινωνείτω δὲ ὁ κατη
χούμενος τὸν λόγον, τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν
ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ
γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. ὅτι ὁ
σπείρων εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει
φθοράν. ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύμα
τος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες

μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ
ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργα-
ζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ
πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. Ἴδετε πηλίκοις
ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. ὅσοι θέλου-
σιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ
χριστοῦ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι
αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς
περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυ-
χήσωνται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ
ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι'
οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ.
ἐν γὰρ χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε
ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κα-
νόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ

11

ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. τοῦ λοιποῦ
κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω. Ἐγὼ γὰρ τὰ στίγ-
ματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστά
ζω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἀδελφοί. ἀμήν.

ἡ πρὸς Γαλάτας ἐγράφη
ἀπὸ ῥώμης.

τέλος.

IN DIVI PAVLI LIBELLVM, PHI. MEL.

τῆς χριστιανῆς τῆς σοφίας μαντεύματα
αὐτὴ δείκνυσι θεόγραφος σανίς,
οὐχ οἷα δωδώνη ἐθέσπισεν λαλή,
ἢ πέντε δελφικοῦ ἀπόλλωνος νεώ,
ἢ τοῦ σάωνος τοῦ τροφωνίου πίναξ,
ἢ τηνέρου καβειρίταο ὀργεῶν,
ἢ χρύσεοι λέβητες οἱ ψευδηγόροι,
ἢ ἐμμανὴς δήμου, ἢ ἔθυτα γεργιθεύς,
ἢ τὰ κάτοπτρα ὑδάτων κυανέων,
ἢ πάντα τὰ στερροδαιμόνων ληρήματα.
ἀλλ᾽, ὃν προμηνύει θεοῦ σαφηγορίς
τοῦ δημιούργου παμμεγίστου ἡ πνοή,
ἀψευδέος γε τῆς ἀληθείας λόγον,
σφραγῖδα τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας.

12

BIBLIOTHEK KARLSRUHE